ISSN: 3027-8597 (Online)

JMND
Journal of MCU NakhonDhat
วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์

ปีที่ 13 ฉบับที่ 11 (พฤศจิกายน 2569) : Vol.13 No.11 (November 2026)
https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMND
pp: 142-152

บทความวิจัย

ผลการใช้ชุดฝึกทักษะดนตรีสากล เรื่อง การปฏิบัติกีตาร์โปร่งเบื้องต้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระที่ 2 ดนตรี) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*

EFFECTS OF USING A WESTERN MUSIC SKILL PRACTICE PACKAGE ON BASIC ACOUSTIC GUITAR PERFORMANCE FOR GRADE 7 STUDENTS IN THE ARTS LEARNING AREA (BASIC GUITAR)

กิ่งแก้ว ศิริโชคชัย
Kingkaew Sirichokchai
โรงเรียนสัตหีบวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ประเทศไทย
Sattahip Witthayakhom School, Chonburi Secondary Educational Service Area Office, Rayong, Thailand
Corresponding author E-mail: kingkaewsiri889@gmail.com
Tel: 096-229-7969

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและหาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะดนตรีสากล เรื่อง การปฏิบัติกีตาร์โปร่งเบื้องต้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระที่ 2 ดนตรี) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยชุดฝึกทักษะ และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะ การวิจัยใช้แบบแผนการทดลองกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสัตหีบวิทยาคม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 25 คน ซึ่งลงทะเบียนเรียนรายวิชาดนตรีสากลปฏิบัติ 1 (ศ 20205) และได้รับการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ชุดฝึกทักษะ จำนวน 4 เล่ม แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบทีแบบกลุ่มสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดฝึกทักษะมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.80/86.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าชุดฝึกทักษะที่จัดเนื้อหาและกิจกรรมตามลำดับจากพื้นฐานไปสู่การปฏิบัติ ช่วยให้นักเรียนทบทวนความรู้ ฝึกปฏิบัติซ้ำ และพัฒนาทักษะได้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังส่งเสริมการมีส่วนร่วมและทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียนดนตรี ดังนั้น ชุดฝึกดังกล่าวจึงเหมาะสำหรับใช้สนับสนุนการเรียนกีตาร์โปร่งเบื้องต้นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และเป็นแนวทางสำหรับการจัดกิจกรรมดนตรีภาคปฏิบัติ

คำสำคัญ: ชุดฝึกทักษะ, ดนตรีสากล, กีตาร์โปร่ง, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

*Received August 19, 2026; Revised September 10, 2026; Accepted October 12, 2026

Abstract

This study aimed to 1) Develop and determine the efficiency of a Western music skills practice package titled Basic Acoustic Guitar for Grade 7 students in the Arts Learning Area, Strand 2: Music, using the 80/80 criterion, 2) Compare students' learning achievement before and after instruction with the package, and 3) Examine their satisfaction with this learning approach. A one-group pretest-posttest design was employed. The participants were 25 Grade 7 students at Sattahip Wittayakom School who enrolled in Practical Western Music 1 (Code 20205) during the first semester of the 2016 academic year. They were selected through purposive sampling. The research instruments consisted of four practice booklets, lesson plans, a 40-item achievement test, and a student satisfaction questionnaire. Data were analyzed using means, percentages, standard deviations, and a paired-samples t-test. The findings showed that the practice package achieved an efficiency score of 85.80/86.60, exceeding the prescribed 80/80 benchmark. Students' achievement scores after instruction were significantly higher than their scores before instruction at the .01 level. Overall, students reported a high level of satisfaction with the package. The findings indicate that practice materials arranged in a clear progression from foundational knowledge to performance can help learners review essential content, practice repeatedly, and develop their skills over time. The structured activities may also encourage active participation and foster positive attitudes toward music learning. By combining carefully sequenced content with repeated practice tasks, the package gave students opportunities to revisit essential points and move gradually from basic understanding to actual guitar performance. Its use also offered teachers a coherent structure for planning lessons, monitoring practice, and providing timely guidance. The package may therefore serve as a practical resource for introductory acoustic guitar instruction in Grade 7 and as a useful guide for organizing performance-based music activities within a structured and supportive learning process.

Keywords: Skill Practice Package, Western Music, Acoustic Guitar, Learning Achievement

บทนำ

ผลการใช้ชุดฝึกทักษะดนตรีสากล เรื่อง การปฏิบัติกีตาร์โปร่งเบื้องต้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระที่ 2 ดนตรี) การจัดการเรียนรู้ดนตรีในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนมากกว่าการฝึกให้สามารถร้องเพลงหรือบรรเลงเครื่องดนตรีได้เท่านั้น หากแต่ยังเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การรับรู้สุนทรียะ ความมีวินัยในการฝึกซ้อม การทำงานร่วมกับผู้อื่น และความมั่นใจในการแสดงออกทางวัฒนธรรม แนวโน้มของนโยบายศิลปศึกษาในระดับสากลให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ “เกี่ยวกับศิลปะ ด้วยศิลปะ และผ่านศิลปะ” ในฐานะกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียม เชื่อมโยงกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ และคุณภาพชีวิตของผู้เรียน (UNESCO, 2024) ดังนั้น วิชาดนตรีจึงไม่ควรถูกมองเป็นเพียงกิจกรรมเสริมในสถานศึกษา แต่ควรได้รับการออกแบบเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีโครงสร้าง มีเป้าหมายการฝึกชัดเจน และส่งเสริมการพัฒนาทักษะของผู้เรียนอย่างเป็นลำดับขั้น โดยเฉพาะการเรียนรู้เครื่องดนตรีสากลที่ต้องอาศัยทั้งความรู้ ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติ และการฝึกซ้อมอย่างต่อเนื่อง

กีตาร์โปร่งเป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายที่บรรเลงด้วยการดีดและอาศัยตัวเครื่องขยายเสียงตามธรรมชาติ มีพัฒนาการในยุโรปตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 15 ก่อนพัฒนาเป็นกีตาร์โปร่งสายเหล็กในสหรัฐอเมริกาและแพร่หลายทั่วโลก (Powers, W. & Dobney, J. K., 2007) สำหรับการวิจัยครั้งนี้ กีตาร์โปร่งถูกนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้สาระดนตรี โดยให้ผู้เรียนฝึกตั้งแต่การรู้จักส่วนประกอบ การวางมือ การจับคอร์ด และการดีดจังหวะ จนถึงการบรรเลงประกอบเพลง เพื่อพัฒนาทักษะดนตรีอย่างเป็นลำดับขั้น อย่างไรก็ตาม สภาพปัญหาการเรียนรู้ดนตรีในปัจจุบัน โดยเฉพาะการฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีสำหรับผู้เรียนระดับต้น ยังพบข้อจำกัดหลายประการ กีตาร์โปร่งเป็นเครื่องดนตรีสากลประเภทเครื่องสายที่พบได้ทั่วไปในโรงเรียนและชุมชน เนื่องจากมีราคาเข้าถึงได้ พกพาสะดวก ใช้ประกอบการร้องเพลงและกิจกรรมกลุ่มได้หลากหลาย และเหมาะสมกับผู้เรียนระดับเริ่มต้น แต่การฝึกกีตาร์โปร่งจำเป็นต้องอาศัยความเข้าใจเรื่องส่วนประกอบของเครื่องดนตรี สัญลักษณ์ดนตรีพื้นฐาน การวางนิ้ว การจับคอร์ด การดีดจังหวะ และการประสานสัมพันธ์ระหว่างการฟัง การมอง และการเคลื่อนไหวของมือ ผู้เรียนที่ขาดแบบฝึกที่เรียงลำดับจากง่ายไปยากอาจเกิดความท้อแท้ ฝึกซ้อมไม่ต่อเนื่อง และไม่สามารถตรวจสอบพัฒนาการของตนเองได้ งานวิจัยด้านการฝึกปฏิบัติดนตรีในระยะหลังชี้ให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมหรือสื่อการเรียนรู้ที่มีลำดับขั้นตอนอย่างชัดเจนสามารถช่วยส่งเสริมทักษะการปฏิบัติของผู้เรียนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถวัตร ทิพยเลิศ ที่ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติกีตาร์ตามแนวคิดของเดวีส์ (อรรถวัตร ทิพยเลิศ, 2560) ความสำเร็จของผู้เรียนมิได้ขึ้นอยู่กับจำนวนเวลาฝึกซ้อมเพียงอย่างเดียว แต่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของการฝึก การตั้งเป้าหมาย การประเมินตนเอง การใช้กลยุทธ์ระหว่างฝึก และการได้รับข้อเสนอแนะอย่างเหมาะสม How, E. R. et al. พบว่า ประเด็นสำคัญในการศึกษาการฝึกดนตรี ประกอบด้วย deliberate practice, practice strategies, metacognition, self-regulation และ self-efficacy (How, E. R. et al., 2022) ขณะที่ Wan, L. et. al. ชี้ให้เห็นว่า เครื่องมือสนับสนุนการฟังช่วยเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Wan, L. et. al., 2023) และ López-Calatayud, F. & Tejada, J. พบว่า ผู้เรียนเครื่องดนตรีระดับเริ่มต้นสามารถใช้กลยุทธ์การกำกับตนเองได้หลากหลาย แม้ยังมีประสบการณ์จำกัด (López-Calatayud, F. & Tejada, J., 2024) นอกจากนี้ อภิวัฒน์ ฉายอรุณ ข้อค้นพบดังกล่าวสะท้อนว่า การเรียนดนตรีควรได้รับการจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจน มีการประเมินผลเป็นระยะ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเอง (อภิวัฒน์ ฉายอรุณ, 2566)

สำหรับกลุ่มผู้เรียนที่ศึกษาการปฏิบัติกีตาร์โปร่งเบื้องต้นในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ปัญหาสำคัญมิได้อยู่เพียงการจดจำคอร์ดหรือสัญลักษณ์ดนตรีเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเชื่อมโยงความรู้พื้นฐานไปสู่การปฏิบัติจริง เช่น ผู้เรียนอาจจำชื่อสายหรือรูปคอร์ดได้ แต่ยังวางนิ้วไม่ถูกต้อง หรือสามารถดีดจังหวะได้แต่ยังเปลี่ยนคอร์ดไม่ทันตามจังหวะเพลง นอกจากนี้ ผู้เรียนบางส่วนยังขาดความมั่นใจในการปฏิบัติต่อหน้าเพื่อน ขาดแนวทางการฝึกซ้อมด้วยตนเอง และไม่ทราบว่าควรปรับปรุงข้อผิดพลาดของตนอย่างไร การจัดกิจกรรมกีตาร์ในชั้นเรียนจึงควรเปิดพื้นที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกเป็นลำดับขั้น เรียนรู้จากการสังเกตเพื่อน ช่วยกันนับจังหวะ แลกเปลี่ยนวิธีจำคอร์ด และให้กำลังใจกันระหว่างการฝึก ทั้งนี้ Blackwell, J. & McPherson, G. เสนอว่า feedback ในการเรียนดนตรีไม่ควรจำกัดเพียงการบอกว่าผู้เรียนเล่นถูกหรือผิด แต่ควรช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจว่าจะปรับปรุงอะไรและปรับปรุงอย่างไร (Blackwell, J. & McPherson, G., 2023) ส่วนแนวคิด self-regulated learning ชี้ให้เห็นว่า ผู้เรียนที่สามารถตั้งเป้าหมาย เลือกวิธีฝึก สังเกตความผิดพลาด และประเมินผลตนเองได้ จะมีโอกาสพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่องมากกว่าผู้เรียนที่รอการชี้นำจากครูเพียงอย่างเดียว (dos Santos Silva, C. & Marinho, H., 2025) ดังนั้น ชุดฝึกทักษะดนตรีสากล เรื่อง การปฏิบัติกีตาร์โปร่งเบื้องต้น จึงมีความจำเป็นสำหรับผู้เรียนกลุ่มนี้ เพราะช่วยจัดลำดับเนื้อหาและกิจกรรมจากพื้นฐานไปสู่การปฏิบัติจริง ลดภาระทางปัญญาที่ไม่จำเป็น และส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกซ้อมอย่างมีทิศทาง

จากสภาพปัญหาและแนวคิดดังกล่าว การพัฒนาชุดฝึกทักษะดนตรีสากล เรื่อง การปฏิบัติกีตาร์โปร่งเบื้องต้น มีความสำคัญในฐานะนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่แปลงเนื้อหาดนตรีพื้นฐานให้เป็นกิจกรรมฝึกปฏิบัติอย่างเป็นลำดับ ประกอบด้วย ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกีตาร์ เครื่องหมายและสัญลักษณ์ดนตรี การปฏิบัติกีตาร์โปร่ง และคอร์ดกีตาร์กับการปฏิบัติ ลักษณะของชุดฝึกดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้เชิงปฏิบัติที่เน้นการลงมือทำ การทบทวน การได้รับข้อมูลย้อนกลับ และการสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเอง อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาทักษะเครื่องดนตรีระดับต้นที่ต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนค่อย ๆ เชื่อมโยงความรู้เชิงสัญลักษณ์กับการเคลื่อนไหวทางกายภาพและการควบคุมเสียงอย่างเป็นระบบ งานวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะดังกล่าวและผลที่เกิดขึ้นต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อันจะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนดนตรีในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนชัดเจน เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนกีตาร์โปร่งเบื้องต้นในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะดนตรีสากล เรื่อง การปฏิบัติกีตาร์โปร่งเบื้องต้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระที่ 2 ดนตรี) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะดนตรีสากล เรื่อง การปฏิบัติกีตาร์โปร่งเบื้องต้น
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ต่อการเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะดนตรีสากล เรื่อง การปฏิบัติกีตาร์โปร่งเบื้องต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองโดยใช้แบบแผนการทดลองกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังเรียน (One-Group Pre-test-Post-test Design) เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกทักษะดนตรีสากล เรื่อง การปฏิบัติกีตาร์โปร่งเบื้องต้น (Basic Guitar) ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะ ส่วนตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนด้วยชุดฝึก

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนสัตหีบวิทยาคม จำนวน 8 ห้องเรียน รวม 384 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 25 คน ที่ลงเรียนรายวิชาดนตรีสากลปฏิบัติ 1 (ศ 20205) ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากเป็นห้องเรียนที่ผู้วิจัยได้รับมอบหมายให้สอน ประกอบด้วยผู้เรียนที่มีระดับความสามารถแตกต่างกัน ทั้งกลุ่มเก่ง ปานกลาง และอ่อน ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะการทดลองนวัตกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนจริง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) ชุดฝึกทักษะดนตรีสากล เรื่อง การปฏิบัติกีตาร์โปร่งเบื้องต้น จำนวน 4 เล่ม ได้แก่ เล่มที่ 1 ความรู้เบื้องต้นกีตาร์ เล่มที่ 2 เครื่องหมายและสัญลักษณ์ดนตรี เล่มที่ 3 การปฏิบัติกีตาร์โปร่ง และเล่มที่ 4 คอร์ดกีตาร์และการปฏิบัติ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบชุดฝึกทักษะ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือเริ่มจากการศึกษาหลักสูตร สาระการเรียนรู้ดนตรี จุดประสงค์การเรียนรู้ และเอกสารเกี่ยวกับการสร้างชุดฝึกทักษะ จากนั้นจัดโครงสร้างชุดฝึกเป็น 4 เล่ม โดยในแต่ละเล่ม ประกอบด้วย คำชี้แจง คำแนะนำสำหรับครูและนักเรียน ขั้นตอนการเรียน ผลการเรียนรู้ แบบทดสอบก่อนเรียน เนื้อหา กิจกรรม

ฝึกทักษะ แบบทดสอบหลังเรียน เฉลย และบรรณานุกรม ชุดฝึกได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ด้านเนื้อหาดนตรี หลักสูตรและการสอน และการวัดผลประเมินผล แล้วนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงด้านเนื้อหา ภาษา กิจกรรม และเวลาเรียนก่อนทดลองใช้

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จำนวน 40 ข้อ และทดลองใช้กับนักเรียนที่เคยเรียนเนื้อหานี้แล้วเพื่อหาค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.38 ถึง 0.44 ค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.44 ถึง 0.66 และความเชื่อมั่น KR20 เท่ากับ 0.97 ส่วนแบบสอบถามความพึงพอใจผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ และมีค่าความเชื่อมั่นจากการทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 คน เท่ากับ .862 ก่อนนำไปใช้จริง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการโดย 1) ชี้แจงวัตถุประสงค์และแนวทางการเรียนรู้แก่ผู้เรียน 2) ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) จัดการเรียนรู้ตามแผนการสอนโดยใช้ชุดฝึกทักษะครบทั้ง 4 เล่ม 4) ทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบฉบับเดียวกับก่อนเรียน และ 5) ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจหลังสิ้นสุดการเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ dependent-samples t-test

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะ วิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะดนตรีสากล เรื่อง การปฏิบัติกีตาร์โปร่งเบื้องต้น โดยใช้เกณฑ์ 80/80 แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) โดย E1 คำนวณจากคะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียนหรือคะแนนแบบทดสอบท้ายชุดฝึกแต่ละเล่ม แล้วแปลงเป็นร้อยละ ส่วน E2 คำนวณจากคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน แล้วแปลงเป็นร้อยละ หากค่าประสิทธิภาพที่ได้สูงกว่า 80/80 แสดงว่า ชุดฝึกมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่างสัมพันธ์กัน (dependent samples t-test) เพื่อทดสอบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ การใช้สถิติดังกล่าวเหมาะสมกับการวิจัยที่มีกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวและมีการวัดผลก่อน - หลังการทดลอง (ปิติวัตร อินทราศักดิ์ และณานิก หวังพานิช, 2566)

3. การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียน วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลผลตามเกณฑ์ระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มากที่สุด 3.51 - 4.50 หมายถึง มาก 2.51 - 3.50 หมายถึง ปานกลาง 1.51 - 2.50 หมายถึง น้อย และ 1.00 - 1.50 หมายถึง น้อยที่สุด ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจช่วยสะท้อนว่านักเรียนมีทัศนคติและความรู้สึกต่อชุดฝึกทักษะอยู่ในระดับใด รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาความเหมาะสมของชุดฝึกในด้านเนื้อหา กิจกรรม และการนำไปใช้จริง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) ร้อยละ ใช้สำหรับวิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดฝึกและผลคะแนนโดยรวม 2) ค่าเฉลี่ย ใช้สำหรับสรุประดับคะแนนและระดับความพึงพอใจ 3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สำหรับแสดงการกระจายของคะแนน 4) ค่า E1/E2 ใช้สำหรับตรวจสอบประสิทธิภาพของชุดฝึกตามเกณฑ์ 80/80 5) ค่า IOC ใช้สำหรับตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ 6) ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก ใช้สำหรับตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ 7) ค่าความเชื่อมั่น ใช้สำหรับตรวจสอบความสม่ำเสมอของแบบทดสอบและแบบสอบถาม และ 8) การทดสอบค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่างสัมพันธ์กัน ใช้สำหรับเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน

ผลการวิจัย

ผลการใช้ชุดฝึกทักษะดนตรีสากล เรื่อง การปฏิบัติกีตาร์โปร่งเบื้องต้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระที่ 2 ดนตรี) ผลการวิจัยนำเสนอเป็น 3 ตอนตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน และความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะ

ตอนที่ 1 ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะ

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) จากคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนในแต่ละเล่มของชุดฝึกทักษะ คิดเป็นร้อยละ 85.80 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) จากคะแนนหลังเรียนรายเล่ม

ชุดฝึกทักษะ	N	ร้อยละ
เล่มที่ 1 ความรู้เบื้องต้นกีตาร์	25	87.20
เล่มที่ 2 เครื่องหมายและสัญลักษณ์ดนตรี	25	86.80
เล่มที่ 3 การปฏิบัติกีตาร์โปร่ง	25	85.60
เล่มที่ 4 คอร์ดกีตาร์และการปฏิบัติ	25	83.60
รวม	**25**	**85.80**

จากตารางที่ 1 ชุดฝึกเล่มที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ร้อยละ 87.20 รองลงมา คือ เล่มที่ 2 ร้อยละ 86.80 เล่มที่ 3 ร้อยละ 85.60 และเล่มที่ 4 ร้อยละ 83.60 เมื่อรวมทั้ง 4 เล่ม ได้ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการเท่ากับ 85.80 แสดงว่ากิจกรรมระหว่างเรียนและแบบฝึกในแต่ละตอนช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะตอนความรู้เบื้องต้นและสัญลักษณ์ดนตรีซึ่งเป็นฐานก่อนเข้าสู่การปฏิบัติจริง

ตารางที่ 2 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) จากคะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียน

ชุดฝึกทักษะ	N	ร้อยละ
เล่มที่ 1 ความรู้เบื้องต้นกีตาร์	25	87.20
เล่มที่ 2 เครื่องหมายและสัญลักษณ์ดนตรี	25	86.80
เล่มที่ 3 การปฏิบัติกีตาร์โปร่ง	25	86.40
เล่มที่ 4 คอร์ดกีตาร์และการปฏิบัติ	25	86.00
รวม	**25**	**86.60**

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าร้อยละของผลลัพธ์หลังเรียนจากการใช้ชุดฝึกทักษะดนตรีสากล เรื่อง การปฏิบัติกีตาร์โปร่งเบื้องต้น โดยรวมมีค่า E2 เท่ากับ 86.60 เมื่อพิจารณาเป็นรายเล่ม พบว่า เล่มที่ 1 ความรู้เบื้องต้นกีตาร์มีค่าร้อยละสูงสุด รองลงมา คือ เล่มที่ 2 เครื่องหมายและสัญลักษณ์ดนตรี เล่มที่ 3 การปฏิบัติกีตาร์โปร่ง และเล่มที่ 4 คอร์ดกีตาร์และการปฏิบัติ ตามลำดับ ทั้งนี้ ชุดฝึกทักษะมีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 85.80/86.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ จึงสรุปได้ว่าชุดฝึกทักษะดนตรีสากลที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมสำหรับใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้เรื่องการปฏิบัติกีตาร์โปร่งเบื้องต้นกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน

การทดสอบ	N	ค่าเฉลี่ย	S.D.	t	df
ก่อนเรียน	25	19.24	2.47	27.367*	24
หลังเรียน	25	34.64	1.87		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 19.24 (S.D. = 2.47) และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 34.64 (S.D. = 1.87) เมื่อทดสอบด้วย dependent-samples t-test พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (t = 27.367, df = 24) ผลดังกล่าวสะท้อนว่าชุดฝึกทักษะสามารถช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้และทักษะพื้นฐานด้านการปฏิบัติกีตาร์โปร่งได้ชัดเจนภายหลังการเรียนครบตามแผน

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อชุดฝึกทักษะ

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะดนตรีสากล

ข้อ	รายการ	M	S.D.	การแปลความ
1	เนื้อหาในชุดฝึกปฏิบัติกีตาร์ (Guitar) เข้าใจง่าย สามารถลงมือปฏิบัติได้ถูกต้อง เหมาะสม	4.24	0.60	มาก
2	กิจกรรมในแต่ละชุดฝึกปฏิบัติกีตาร์ (Guitar) มีวิธีการเรียนที่น่าสนใจและปฏิบัติง่าย	4.08	0.40	มาก
3	นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนทำให้มีความรู้และสนใจลงมือฝึกปฏิบัติกีตาร์ (Guitar)	4.12	0.33	มาก
4	นักเรียนได้ลงมือฝึกปฏิบัติกีตาร์ (Guitar) ได้อย่างเต็มที่ทั้งที่บ้านและโรงเรียน	4.32	0.63	มาก
5	นักเรียนได้ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง	4.28	0.61	มาก
6	นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น	4.44	0.58	มาก
7	นักเรียนสามารถปรึกษาและช่วยเหลือกันได้ตลอดเวลา	4.36	0.49	มาก
8	สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้น่าสนใจ	4.00	0.29	มาก
9	การวัดผลและการประเมินผลมีความเหมาะสมโปร่งใสและตรวจสอบได้	4.04	0.20	มาก
10	เนื้อหาในชุดฝึกปฏิบัติกีตาร์ (Guitar) เข้าใจง่าย สามารถลงมือปฏิบัติได้ถูกต้อง เหมาะสม	4.24	0.60	มาก
	รวม	**4.18**	**0.24**	**มาก**

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะดนตรีสากล เรื่อง การปฏิบัติกีตาร์โปร่งเบื้องต้น (Basic Guitar) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ารายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ย 4.44 รองลงมา คือ นักเรียนสามารถปรึกษาและช่วยเหลือกันได้ตลอดเวลา มีค่าเฉลี่ย 4.36 และนักเรียนได้ลงมือฝึกปฏิบัติกีตาร์ได้อย่างเต็มที่ทั้งที่บ้านและโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.32 แสดงให้เห็นว่า ชุดฝึกทักษะดังกล่าวช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วม การเรียนรู้ร่วมกันและการฝึกปฏิบัติของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

ตารางที่ 5 สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์	ผลการวิเคราะห์	ข้อสรุป
หาประสิทธิภาพชุดฝึก	E1/E2 = 85.80/86.60	สูงกว่าเกณฑ์ 80/80
เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์	หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน t = 27.367, df = 24	แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
ศึกษาความพึงพอใจ	ภาพรวมอยู่ในระดับมาก	ผู้เรียนมีทัศนคติเชิงบวกต่อชุดฝึก

อภิปรายผล

ผลการใช้ชุดฝึกทักษะดนตรีสากล เรื่อง การปฏิบัติกีตาร์โปร่งเบื้องต้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระที่ 2 ดนตรี) ผลการวิจัยประเด็นแรก พบว่า ชุดฝึกทักษะดนตรีสากล เรื่อง การปฏิบัติกีตาร์โปร่งเบื้องต้น มีประสิทธิภาพ 85.80/86.60 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 แสดงให้เห็นว่า การออกแบบชุดฝึกเป็นหน่วยย่อยจากเนื้อหาพื้นฐานไปสู่การปฏิบัติจริงช่วยให้ผู้เรียนค่อย ๆ สร้างความรู้และทักษะอย่างเป็นลำดับ ชุดฝึกที่ดีมิใช่เพียงเอกสารประกอบการสอนแต่เป็นระบบการเรียนรู้ที่บูรณาการวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม แบบฝึก การประเมิน และข้อมูลย้อนกลับไว้ด้วยกัน การที่คะแนนรายเล่มอยู่ระหว่างร้อยละ 83.60 - 87.20 สะท้อนว่า ทุกเล่มมีบทบาทสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ แม้เล่มที่ 4 เรื่องคอร์ดกีตาร์และการปฏิบัติจะมีคะแนนต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับเล่มอื่น แต่ยังอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ อาจเพราะการจับคอร์ดและการเปลี่ยนคอร์ดต้องใช้การประสานกล้ามเนื้อมือและความจำมากกว่าเนื้อหาความรู้ทั่วไป

ประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยร่วมสมัยที่มองการเรียนเครื่องดนตรีเป็นกระบวนการฝึกที่ต้องผสานความเข้าใจทางดนตรี การควบคุมการเคลื่อนไหว และการกำกับตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Michałko, A. et. al. เน้นว่า การฝึกเครื่องดนตรีเป็นกระบวนการเข้มข้น ประกอบด้วย การพัฒนาทักษะเทคนิค แนวคิด และศิลปะ รวมถึงการใช้กลยุทธ์ฝึกซ้อมแบบมีเป้าหมาย ชุดฝึกกีตาร์ในงานวิจัยนี้มีคุณค่าตรงที่ช่วยลดความคลุมเครือของการฝึก โดยแบ่งทักษะใหญ่ให้เป็นงานย่อยที่นักเรียนฝึกและประเมินได้ภายในเวลาเรียน ผลการวิจัยประเด็นที่สอง พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การเพิ่มขึ้นของคะแนนเฉลี่ยจาก 19.24 เป็น 34.64 แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านความรู้พื้นฐานและความเข้าใจเชิงปฏิบัติ การเรียนด้วยชุดฝึกเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ซ้ำในรูปแบบที่ควบคุมความยากง่ายได้ ครูสามารถใช้แบบฝึกเป็นเครื่องมือวินิจฉัยความเข้าใจ ให้คำแนะนำเฉพาะจุด ขณะเดียวกันนักเรียนสามารถกลับไปทบทวนด้วยตนเองได้ ทำให้กระบวนการเรียนไม่จำกัดอยู่เฉพาะเวลาครูอธิบายหน้าชั้นเรียน (Michałko, A. et. al., 2022)

ข้อค้นพบนี้ได้สอดคล้องกับงานของ Utermohl de Queiroz, D. et. al. ซึ่งพบว่า การสอนที่ส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนเครื่องดนตรีสามารถใช้ได้หลายวิธี เช่น การสอนกลยุทธ์การฝึก การใช้บันทึกการฝึก การใช้รายการตรวจสอบ และเครื่องมือช่วยเรียนรู้ต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่มีผลเชิงบวกต่อการเรียนรู้หรือการแสดงของผู้เรียน (Utermohl de Queiroz, D. et. al., 2025) เมื่อเปรียบเทียบกับชุดฝึกในงานวิจัยนี้ จะเห็นว่ากิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์ชัดเจนและมีแบบทดสอบหลังเรียนรายเล่มทำหน้าที่คล้ายรายการตรวจสอบความก้าวหน้า ช่วยให้นักเรียนรับรู้ว่าตนเองบรรลุทักษะใดแล้วและควรฝึกส่วนใดเพิ่มเติม ผลการวิจัยประเด็นที่สาม พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก เหตุผลหนึ่งอาจมาจากชุดฝึกช่วยให้ผู้เรียนเห็นเส้นทางการเรียนของตนเองชัดเจน ตั้งแต่ความรู้เบื้องต้นไปจนถึงการเล่นคอร์ดและการปฏิบัติ ผู้เรียนจึงมีโอกาสประสบความสำเร็จในงานย่อยหลายครั้ง ซึ่งส่งผลต่อความมั่นใจและแรงจูงใจในการเรียนดนตรี สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ou, J. ในบริบทแอปพลิเคชันช่วยฝึกดนตรีชี้ว่า การได้รับการสนับสนุนด้านการตั้งเป้าหมาย การติดตามตนเอง และการประเมินผลช่วยรักษาความเชื่อมั่นและผลการปฏิบัติของผู้เรียนได้ แม้งานวิจัยนี้ไม่ได้ใช้เทคโนโลยี AI แต่หลักการพื้นฐานคล้ายกัน คือ การจัดระบบให้ผู้เรียนฝึก มีหลักฐานความก้าวหน้า และได้รับข้อมูลย้อนกลับอย่างต่อเนื่อง (Ou, J. et. al., 2025)

อีกประเด็นหนึ่งที่อภิปราย คือ ความเหมาะสมของชุดฝึกกับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้เรียนวัยนี้ต้องการกิจกรรมที่เข้าใจง่าย เห็นผลเร็ว และมีโอกาสลงมือปฏิบัติจริง หากเนื้อหาทางทฤษฎีมากเกินไปอาจทำให้ผู้เรียนขาดแรงจูงใจ แต่หากเน้นการเล่นโดยไม่วางฐานความรู้ก็อาจทำให้ขาดความเข้าใจที่ถูกต้อง ชุดฝึกในงานวิจัยนี้จึงมีจุดแข็งในการจัดเนื้อหาให้เชื่อมโยงจากความรู้พื้นฐาน สัญลักษณ์ดนตรี การปฏิบัติ และคอร์ด ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนค่อย ๆ สร้างความพร้อมทั้งทางความคิดและทักษะกายภาพ เมื่อนำผลการวิจัยไปเชื่อมโยงกับกรอบนโยบายศิลปศึกษาร่วมสมัย จะพบว่า ชุดฝึกทักษะนี้สนับสนุนการเรียนรู้ที่เข้าถึงได้และมีคุณภาพ เพราะเป็นสื่อที่ครูสามารถใช้ได้ในชั้นเรียนทั่วไปและสามารถปรับใช้เพื่อการสอนเสริมหรือการฝึกนอกเวลาเรียนได้ UNESCO เน้นว่า ศิลปศึกษาควรส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ทักษะศิลปะ การเรียนรู้ตลอดชีวิต และความเสมอภาคในการเข้าถึงทรัพยากรการเรียนรู้ ชุดฝึกกีตาร์จึงอาจเป็นตัวอย่างของนวัตกรรมระดับชั้นเรียนที่สนับสนุนเป้าหมายดังกล่าวในบริบทโรงเรียนไทย อย่างไรก็ตาม การวิจัยนี้ยังมีข้อจำกัดสำคัญ ได้แก่ การใช้กลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียว จำนวน 25 คน ไม่มีการเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม และเก็บข้อมูลในช่วงเวลาเฉพาะของรายวิชาดนตรีสากลปฏิบัติ 1 ควรตีความผลในฐานะหลักฐานเชิงชั้นเรียนที่แสดงประสิทธิผลเบื้องต้นของชุดฝึก ไม่ควรสรุปทั่วไปไปยังทุกระดับชั้นหรือทุกบริบทโดยตรง การวิจัยในอนาคตควรเพิ่มกลุ่มควบคุม ขยายจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ใช้แบบประเมินทักษะการปฏิบัติจริงควบคู่กับแบบทดสอบความรู้ และติดตามความคงทนของทักษะหลังสิ้นสุดการเรียน (UNESCO, 2024)

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่สังเคราะห์จากการวิจัยครั้งนี้ คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้กีตาร์โปร่งเบื้องต้นด้วยชุดฝึกอย่างเป็นลำดับขั้น หรือ STEP-G Model ซึ่งเชื่อมโยงการจัดเนื้อหา การแบ่งกิจกรรมฝึก การประเมินความก้าวหน้า และการฝึกทบทวนเข้ากับผลลัพธ์การเรียนรู้ โดยมีองค์ประกอบ 5 ส่วน ได้แก่ S-Sequenced Learning การจัดเนื้อหา 4 เล่มตามลำดับ ได้แก่ ความรู้เบื้องต้นกีตาร์ เครื่องหมายและสัญลักษณ์ดนตรี การปฏิบัติกีตาร์โปร่ง และคอร์ดกีตาร์และการปฏิบัติ T-Task-based Practice การฝึกผ่านกิจกรรมย่อยตามจุดประสงค์ของแต่ละเล่ม E-Evaluation การตรวจสอบความรู้และความก้าวหน้าด้วยกิจกรรมและแบบทดสอบ P-Practice and Review การนำผลการตรวจสอบไปใช้ทบทวนและฝึกซ้ำในเนื้อหาที่ยังไม่เข้าใจ และ G-Guitar Learning Outcomes

ภาพที่ 1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้กีตาร์โปร่งเบื้องต้นด้วยชุดฝึกอย่างเป็นลำดับขั้น (STEP-G Model)

จากภาพที่ 1 แสดง STEP-G Model ซึ่งเชื่อมโยงการจัดเนื้อหา การฝึก การประเมิน และการทบทวนอย่างเป็นลำดับต่อเนื่อง รูปแบบดังกล่าวส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประสิทธิภาพของชุดฝึก และความพึงพอใจของผู้เรียนให้สูงขึ้น

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ได้พัฒนาชุดฝึกทักษะดนตรีสากล เรื่อง การปฏิบัติกีตาร์โปร่งเบื้องต้น จำนวน 4 เล่ม และทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสัตหีบวิทยาคม จำนวน 25 คน พบว่า ชุดฝึกมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.80/86.60 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยเพิ่มจาก 19.24 คะแนนก่อนเรียนเป็น 34.64 คะแนนหลังเรียน โดยแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลดังกล่าวสนับสนุนการนำชุดฝึกที่จัดเนื้อหาจากความรู้พื้นฐานไปสู่การปฏิบัติมาใช้ประกอบการเรียนกีตาร์โปร่งในบริบทที่ศึกษา โดยครูควรจัดกิจกรรมตามลำดับของชุดฝึก ประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียน ให้ข้อมูลย้อนกลับ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกทบทวนตามความพร้อม โดยเฉพาะเรื่องการปฏิบัติกีตาร์และคอร์ดซึ่งมีคะแนนระหว่างเรียนต่ำกว่าเนื้อหาพื้นฐาน ทั้งนี้ ควรปรับเวลาและกิจกรรมให้เหมาะกับพื้นฐานผู้เรียนและความพร้อมของเครื่องดนตรี เนื่องจากการศึกษานี้ใช้กลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียว จึงยังไม่อาจยืนยันว่าคะแนนที่เพิ่มขึ้นเกิดจากชุดฝึกเพียงปัจจัยเดียว การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายและมีกลุ่มเปรียบเทียบ ใช้แบบประเมินการบรรเลงจริงควบคู่กับแบบทดสอบความรู้ ติดตามความคงทนของการเรียนรู้และทดสอบ STEP-G Model เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบในบริบทอื่น ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายและมีกลุ่มเปรียบเทียบ ใช้ การประเมินทักษะการบรรเลงจริงและติดตามความคงทนของการเรียนรู้ รวมทั้งทดลองใช้ STEP-G Model ในบริบทที่แตกต่างกัน เพื่อยืนยันประสิทธิผลและการประยุกต์ใช้ของรูปแบบ

เอกสารอ้างอิง

ปิติวัตร อินทราศักดิ์ และฌานิก หวังพานิช. (2566). การศึกษาผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติกีตาร์ด้วยชุดกิจกรรมการปฏิบัติกีตาร์แบบร่วมมือเชิงรุกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม). วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 18(2), 13-27.

อภิวัฒน์ ฉายอรุณ. (2566). การพัฒนาแบบเรียนทักษะปฏิบัติกีตาร์แจ๊สขั้นต้น. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคีตวิจัยและพัฒนา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อรรถวัตร ทิพยเลิศ. (2560). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างทักษะการปฏิบัติกีตาร์ตามแนวคิดของเดวีส์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. ใน รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 2 ประจำปี 2560 (หน้า 971-978). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

Blackwell, J. & McPherson, G. (2023). A PRISMA review of research on feedback in music education and music psychology. Psychology of Music, 51(3), 716-729.

dos Santos Silva, C. & Marinho, H. (2025). Self-regulated learning processes of advanced musicians: A PRISMA review. Musicae Scientiae, 29(1), 89-108.

How, E. R. et al. (2022). A PRISMA review of research on music practice. Musicae Scientiae, 26(3), 512-533.

López-Calatayud, F. & Tejada, J. (2024). Self-regulation strategies and behaviors in the initial learning of the viola and violin with the support of software for real-time instrumental intonation assessment. Research Studies in Music Education, 46(1), 83-101.

Michałko, A. et. al. (2022). Toward a meaningful technology for instrumental music education: Teachers' voice. Frontiers in Education, 7, 1027042. https://doi.org/10.3389/feduc.2022.1027042

Ou, J. et. al. (2025). Exploring the impact of AI-assisted practice applications on music learners' performance, self-efficacy, and self-regulated learning. Frontiers in Psychology, 16, 1675762. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1675762

Powers, W. & Dobney, J. K. (2007). The guitar. Retrieved September 10, 2026, from https://www.metmuseum.org/essays/the-guitar

UNESCO. (2024). UNESCO framework for culture and arts education. Paris: UNESCO.

Utermohl de Queiroz, D. et. al. (2025). Pedagogical approaches to promote self-regulation in musical instrument learning: A PRISMA scoping review. Psychology of Music, 1-22. https://doi.org/10.1177/03057356251348414

Wan, L. et. al. (2023). Digital listening tools to facilitate children's self-regulation of instrumental music practice. Journal of Research in Music Education, 71(1), 67-90.